

Kultur / **Bøger**

En høne i et pynteæg

ANMELDELSE / 18.01.20

Viktoria Jäderling skriver vildt og vildt godt i forsøget på at finde hoved og hale i en bunke sammenfiltrede, sitrende historier.

Alexander Rich Henningsen

I sin skønlitterære debut, *Åb Lunargatan*, skriver den svenske litteraturkritiker Viktoria Jäderling noveller, der er som den slags kunstfilm uden retning eller mål, hvor man bare skal læne sig tilbage og flyde med. Ikke at der ikke sker noget. Der sker faktisk virkelig meget i Viktoria Jäderlings noveller, der er som en slags afrevne, trevlede og samtidig sært helstøbte tekster.

Jäderling er en forfatter, der fortæller sine historier hovedkuls: Handlingsforløbene springer hid og did, starter i vest og slutter i vest igen, efter at have zigzagget østpå, nordpå og sydpå i uforudsigelige ryk. Associationer bringer konstant historierne på afveje, det bliver surrealistisk, realplan og tankeplan og følelsesplan bliver blandet og krydset og bestøvet til nye groteske situationer på en skønt ubesværet måde, og som læser mister man på intet tidspunkt overblikket. Det er kaotisk, ja, men man bliver ikke sat af. Hvorfor? Fordi Jäderlings skrift er så præcis og konkret på sin egen udsyrede facon, den formår simpelthen at holde én fast. Som her, i titelnovellen, hvor Hild besøger sit barndomshjem sammen med moren Margaretha, huset på Lunargatan, og hun tilfældigt finder et pynteæg, som hun af en eller anden grund bare bliver nødt til at se verden igennem, og ægget bliver et orme hul tilbage i tiden, til barndommens have, hvor en blomme hang i et træ:

»Hild kigger på den grønlinsende kerne i ægget og kernen er så forfærdende, at hun falder baglæns om på gulvet, så ægget bliver trykket ind i øjet på hende. Hun ligger på gulvet med ægget mod øjet. Hun ser grønne stjerner i en rød masse. En lille, mørk kerne svulmer, bevæger sig uroligt i mellemgulvet, hele maven er nu som én stor svulmende kerne, der gynger, og hun gynger med, frem og tilbage på gulvet som i et ret langsomt epilepsianfald. Bjørn, tænker hun. Hjælp mig, Bjørn. Ægget sidder fast i øjenhulen. Hun forsøger at se igennem det orange og lysegrønne, som at se gennem kødet på en blomme. Det vugger højt oppe på en gren, en skarp solstråle rammer og gennemstråler hele blommen, og nu har Hild udsyn. Hun ser det meste, ser hele Margarethas have:«

Herefter svæver Hild tilbage til haven, hvor moren stod i en rød bikini, og pludselig befinder alt muligt andet let udflydende erindringsstof sig på en eller anden måde inden i ægget: »Faren er allerede et spøgelse. Der sker noget i Hilds æg – Margaretha koger en høne i sit køkken.«

Sådan kan et flashback altså se ud, i hvert fald i hænderne på så velskrivende en prosaist som Jäderling. Det mest imponerende er næsten, hvor stærk en genkendelighed denne stil fremmaner: Det er jo sådan, verden opleves, når man er et tænkende, følede, almindeligt, skrøbeligt, elskende menneske: Erindringer og følelser og situationer og ting og steder blander sig i én pærevælling. De farver hinanden. I den forstand er man fuldkommen med, og det giver mening, når der pludselig bliver kogt en høne indeni et pynteæg.

FAKTA

Åh Lunargatan, Viktoria Jäderling,
Forlaget Silkefyret

